

A kurzus kódja: BBN-NYT-221, ENN-101, ZAN-NY05, ZAN-MNF01, ZAN-SN01, ZAN-NU01

A kurzus címe: **Fonológia I**

A kurzus címe (angolul): Phonology I

A kurzus előadója: Törkenczy Miklós

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): -

A jegyszerzés módja(i): kollokvium

Követelmények: a generatív fonológia modern módszereinek készségszintű elsajátítása

A kurzus leírása, tematikája:

A tantárgy célja a generatív fonológia modern módszereinek készségszintű elsajátítása. A kurzus a kurrens fonológiaelméleteket tárgyalja és azok alkalmazásában is jártasságot kínál a hallgatóknak az előírt tankönyv és kötelező olvasmányok (cikkek) alapján.

A tantárgy tartalma címszavakban: jegyelmélet, klasszikus generatív leírás, szabályrendezés, fonológiai reprezentáció a klasszikus generatív fonológiában, autoszegmentális fonológiai reprezentációk (bevezetés), autoszegmentális fonológiai reprezentációk, szótagelmélet, lexikális fonológia, jegygeometria.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Michael Kenstowicz: Phonology in Generative Grammar. Blackwell, Oxford, 1994.
- Durand, Jacques, Siptár Péter: Bevezetés a fonológiába. Budapest, Osiris kiadó, Budapest, 1997.
- Siptár Péter szerk.: Modern fonológiai szöveggyűjtemény. I. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

félévenként változó elegyes cikkek

A kurzus kódja: BBN-NYT-222, ENN-102

A kurzus címe: **Fonológia I**

A kurzus címe (angolul): Phonology I

A kurzus előadója: Törkenczy Miklós

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): -

A jegyszerzés módja(i): gyakorlat

Követelmények: a generatív fonológia modern módszereinek készségszintű elsajátíttatása

A kurzus leírása, tematikája:

A tantárgy célja a generatív fonológia modern módszereinek készségszintű elsajátíttatása. A kurzus a kurrens fonológiaelméleteket tárgyalja és azok alkalmazásában is jártasságot kínál a hallgatóknak az előírt tankönyv és kötelező olvasmányok (cikkek) alapján.

A tantárgy tartalma címszavakban: jegyelmélet, klasszikus generatív leírás, szabályrendezés, fonológiai reprezentáció a klasszikus generatív fonológiában, autoszegmentális fonológiai reprezentációk (bevezetés), autoszegmentális fonológiai reprezentációk, szótagelmélet, lexikális fonológia, jegygeometria.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Michael Kenstowicz: Phonology in Generative Grammar. Blackwell, Oxford, 1994.
- Durand, Jacques, Siptár Péter: Bevezetés a fonológiába. Budapest, Osiris kiadó, Budapest, 1997.
- Siptár Péter szerk.: Modern fonológiai szöveggyűjtemény. I. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

félévenként változó elegyes cikkek

A kurzus kódja: BBN-NYT-231, ENN-105, ZAN-NY07, ZAN-MNM01, ZAN-SN01, ZAN-NU03

A kurzus címe: **Szintaxis I.**

A kurzus címe (angolul): Syntax I.

A kurzus előadója: É. Kiss Katalin

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): nincs

A jegyszerzés módja(i): Kollokvium

Követelmények: Házi feladatok hétről hétre való elkészítése, vizsga a tankönyv anyagából

A kurzus leírása, tematikája:

A tárgy célja a generatív szintaxis fogalmainak, problémamegoldási módszereinek, technikáinak elsajátítása. Témakörök: Mi a grammatika? Mik a grammatikai kategóriák? A szerkezet tesztelése. Üres kategóriák. Fejmozgatás.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Radford, Andrew. Syntax: A minimalist introduction, Cambridge University Press, Cambridge, 1997. 1-5. fejezet

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Radford, Andrew. Transformational Grammar, Cambridge University Press, Cambridge, 1993.

A kurzus kódja: BBN-NYT-232, ENN-106

A kurzus címe: **Szintaxis I.**

A kurzus címe (angolul): Syntax I.

A kurzus előadója: É. Kiss Katalin

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): nincs

A jegyszerzés módja(i): gyakorlat

Követelmények: Házi feladatok hétről hétre való elkészítése, vizsga a tankönyv anyagából

A kurzus leírása, tematikája:

A tárgy célja a generatív szintaxis fogalmainak, problémamegoldási módszereinek, technikáinak elsajátítása. Témakörök: Mi a grammatika? Mik a grammatikai kategóriák? A szerkezet tesztelése. Üres kategóriák. Fejmozgatás.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Radford, Andrew. Syntax: A minimalist introduction, Cambridge University Press, Cambridge, 1997. 1-5. fejezet

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Radford, Andrew. Transformational Grammar, Cambridge University Press, Cambridge, 1993.

A kurzus kódja:	BBN-NYT-311.01, ENN-109, ZA-C61, ZAN-NY09, ZAN-MNS03, ZAN-NU05, ZLAK-11/ea
A kurzus címe:	Szemantika/A jelentéstan alapfogalmai
A kurzus címe (angolul):	Semantics/Foundations of semantics
A kurzus előadója:	Kálmán László
A kurzus helye és ideje:	MUK C238, csütörtök 14:00–15:30

A kurzus előfeltétele(i):	Bevezetés a nyelvtudományba
A jegyszerzés módja(i):	kollokvium
Követelmények:	az órák anyagai

A kurzus leírása, tematikája:

Bevezető a szemantika főbb alapfogalmaiból és problémáiból. Témakörök:

1. A szemantika rövid története
2. Problémagyűjtemény a szó- és a mondatjelentés köréből
3. A többértelműségek fajtái
4. Az igei jelentések
5. Eseménytípusok és szereplőik
6. Kommunikatív szerepek
7. Szerkezetek jelentéstani szempontból
8. „Tartalmasság” és „üresség”
9. A mondatjelentés típusai
10. Leírások, előfeltevések
11. Anyagok és sokaságok
12. Mennyiségek jelölése
13. Jelentés és kontextus
14. Az aktuális világ és más lehetséges világok

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Kálmán László—Trón Viktor: *Bevezetés a nyelvtudományba*. Tinta Könyvkiadó, 2007²

A kurzus kódja:	ENN-110, OLN-311.54
A kurzus címe:	Szemantika/A jelentéstan alapfogalmai
A kurzus címe (angolul):	Semantics/Foundations of semantics
A kurzus előadója:	Kálmán László
A kurzus helye és ideje:	MUK C238, csütörtök 14:00–15:30

A kurzus előfeltétele(i):	Bevezetés a nyelvtudományba
A jegyszerzés módja(i):	gyakorlati jegy
Követelmények:	órai aktivitás, félév közbeni feladatok megoldása

A kurzus leírása, tematikája:

Gyakorlat a kapcsolódó előadáshoz, problémamegoldó gyakorlatokkal és diszkussziókkal.
Témakörök:

15. A szemantika rövid története
16. Problémagyűjtemény a szó- és a mondatjelentés köréből
17. A többértelműségek fajtái
18. Az igei jelentések
19. Eseménytípusok és szereplőik
20. Kommunikatív szerepek
21. Szerkezetek jelentéstani szempontból
22. „Tartalmasság” és „üresség”
23. A mondatjelentés típusai
24. Leírások, előfeltevések
25. Anyagok és sokaságok
26. Mennyiségek jelölése
27. Jelentés és kontextus
28. Az aktuális világ és más lehetséges világok

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Kálmán László—Trón Viktor: *Bevezetés a nyelvtudományba*. Tinta Könyvkiadó, 2007²

A kurzus kódja:	BBN-NYT-241, ENN-111
A kurzus címe:	A formális szemantika logikai alapjai
A kurzus címe (angolul):	Logical foundations of formal semantics
A kurzus előadója:	Kálmán László
A kurzus helye és ideje:	Benczúr u. 33., kedd 15–16:30

A kurzus előfeltétele(i):	Bevezetés a nyelvtudományba
A jegyszerzés módja(i):	kollokvium
Követelmények:	az órai anyagok és a megadott irodalom kapcsolódó része

A kurzus leírása, tematikája:

A logika alapvető fogalmai nyelvészeti-szemantikai szempontból. Témakörök:

29. A modelleméleti szemantika rövid története és tárgya
30. Nulladrendű fragmentum
31. Igazságfüggvények
32. A logika középponti fogalmai
33. Az egyszerű modell bonyolításának különböző lehetőségei
34. Elsőrendű fragmentum
35. Néhány bizonyítási módszer
36. Leírások
37. Függvények és hasznosságuk
38. Intenzionalitás

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Ruzsa Imre—Máté András: *Bevezetés a modern logikába*. Osiris Kiadó, Budapest, 1997.
- Pólos László—Ruzsa Imre: *A logika elemei*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- James D. McCawley: *Everything That Linguists Have Always Wanted to Know About Logic (But Were Ashamed to Ask)*. The University of Chicago Press, Chicago, 1981.

A kurzus kódja:	BBN-NYT-242, ENN-112, ZAN-NY10, ZAN-MNS01, ZAN-SN05, ZAN-NU06
A kurzus címe:	A formális szemantika logikai alapjai
A kurzus címe (angolul):	Logical foundations of formal semantics
A kurzus előadója:	Kálmán László
A kurzus helye és ideje:	Benczúr u. 33., kedd 15–16:30

A kurzus előfeltétele(i):	Bevezetés a nyelvtudományba
A jegyszerzés módja(i):	gyakorlati jegy
Követelmények:	a félév közbeni feladatok megoldása

A kurzus leírása, tematikája:

A kapcsolódó előadáshoz tartozó gyakorlati feladatok megoldása és megvitatása.

39. A modelleméleti szemantika rövid története és tárgya
40. Nulladrendű fragmentum
41. Igazságfüggvények
42. A logika középponti fogalmai
43. Az egyszerű modell bonyolításának különböző lehetőségei
44. Elsőrendű fragmentum
45. Néhány bizonyítási módszer
46. Leírások
47. Függvények és hasznosságuk
48. Intenzionalitás

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

Ld. az előadásnál

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Ld. az előadásnál

A kurzus kódja: ENN-113

A kurzus címe: **Formális szemantika előadás**

A kurzus címe (angolul): Formal Semantics

A kurzus előadója: Gyuris Beáta

A kurzus helye és ideje: Hétfő 16:30-17:15

A kurzus előfeltétele(i): A formális szemantika logikai alapjai, Logika

A jegyszerzés módja(i): zárthelyi dolgozat

Követelmények: a tankönyv és az előadások anyagának ismerete

A kurzus leírása, tematikája:

1. A formális szemantika alapjai
2. Predikátumok és argumentumok
3. Szemantikai értékek mint függvények
4. Mondatműveletek
5. A módosító kifejezések jelentése
6. Eseményszemantika és az igeidő kezelése
7. A kvantoros kifejezések szemantikája
8. Kontextus, strukturált modellek, diskurzus
9. A kvantorok hatóköre és a grammatika
10. Intenzionalitás

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Gyuris Beáta – Varasdi Károly – Maleczki Márta: *Formális szemantika*. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Gamut, L.T.F.: *Logic, Language and Meaning. Volume II. Intensional Logic and Logical Grammar*. University of Chicago Press, Chicago, 1991.
- de Swart, Henriette: *Introduction to Natural Language Semantics*. CSLI Publications, Stanford, 1998. Ch. 5, 6, 8, 9.
- Paul Portner: *What is meaning?* Blackwell, Oxford, 2004.

A kurzus kódja: ENN-114, ZAN-MNS04

A kurzus címe: **Formális szemantika gyakorlat**

A kurzus címe (angolul): Formal Semantics Seminar

A kurzus előadója: Gyuris Beáta

A kurzus helye és ideje: Hétfő 17:15-18:00

A kurzus előfeltétele(i): A formális szemantika logikai alapjai, Logika

A jegyszerzés módja(i): házi feladatok elkészítése

Követelmények: a tankönyv és az előadások anyagának ismerete, az ismeretek alkalmazása feladatok megoldására

A kurzus leírása, tematikája:

1. A formális szemantika alapjai
2. Predikátumok és argumentumok
3. Szemantikai értékek mint függvények
4. Mondatműveletek
5. A módosító kifejezések jelentése
6. Eseményszemantika és az igeidő kezelése
7. A kvantoros kifejezések szemantikája
8. Kontextus, strukturált modellek, diskurzus
9. A kvantorok hatóköre és a grammatika
10. Intenzionalitás

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Gyuris Beáta – Varasdi Károly – Maleczki Márta: *Formális szemantika*. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Gamut, L.T.F.: *Logic, Language and Meaning. Volume II. Intensional Logic and Logical Grammar*. University of Chicago Press, Chicago, 1991.
- de Swart, Henriette: *Introduction to Natural Language Semantics*. CSLI Publications, Stanford, 1998. Ch. 5, 6, 8, 9.
- Paul Portner: *What is meaning?* Blackwell, Oxford, 2004.

A kurzus kódja: ENN-115, ZAN-NY11, ZAN-MNF03

A kurzus címe: **Magyar fonológia**

A kurzus címe (angolul): Hungarian phonology

A kurzus előadója: Siptár Péter DSc

A kurzus helye és ideje: Benczúr u. 33.

A kurzus előfeltétele(i): ENN-101 vagy BBN-NYT-221 Fonológia 1

A jegyszerzés módja(i): Kollokvium

Követelmények: A kötelező olvasmány ismerete, képesség egyszerűbb fonológiai problémák megoldására

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzus a *Strukturális magyar nyelvtan 2.*, fonológiai kötetére épül. Az öt központi témakör (magánhangzók, mássalhangzók, szótag, hangsúly, hanglejtés) keretein belül áttekinti a magyar fonológia minden fontos területét. A cél a legizgalmasabb kérdések elméleti igényű tárgyalása, gyakran több elmélet fényében is megvilágítva, nem pedig egy egységes elméleti keretű, teljes magyar fonológia kidolgozása, előadása. Az előadások kitekintenek az utóbbi tíz év nemzetközi magyar fonológiai szakirodalmára is (l. az Ajánlott olvasmányok c. részt).

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Kiefer Ferenc szerk.: *Strukturális magyar nyelvtan 2. Fonológia*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2001.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Siptár Péter – Törkenczy Miklós: *The phonology of Hungarian*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Hayes, Bruce – Cziráky Londe, Zsuzsa: Stochastic phonological knowledge: The case of Hungarian vowel harmony, *Phonology* 23 (2006): 59–104.
- Jansen, Wouter – Toft, Zoë: On sounds that like to be paired (after all): An acoustic investigation of Hungarian voicing assimilation, *SOAS Working Papers in Linguistics* 12 (2002): 19–52.
- Kiss Zoltán – Bárkányi Zsuzsanna: A phonetically-based approach to the phonology of [v] in Hungarian', *Acta Linguistica Hungarica* 53 (2006): 175–226.
- Reiss, Charles: Deriving the feature-filling/feature-changing contrast: an application to Hungarian vowel harmony, *Linguistic Inquiry* 34 (2003): 199–224.
- Ritter, Nancy A.: Hungarian voicing assimilation revisited in Head-Driven Phonology, in Alberti Gábor – István Kenesei István szerk., *Approaches to Hungarian 7: Papers from the Pécs Conference*. Szeged: JATEPress, 2000, 23–49.
- Siptár Péter: Hungarian yod, *Acta Linguistica Hungarica* 50 (2003): 457–73.
- Törkenczy Miklós – Siptár Péter: Hungarian syllable structure: Arguments for/against complex constituents, in Harry van der Hulst – Nancy Ritter szerk., *The syllable: Views and facts*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter, 1999, 249–84.

A kurzus kódja:	ENN-116, ZAN-NY12, ZAN-MNM03
A kurzus címe:	Magyar mondattan I.
A kurzus címe (angolul):	Hungarian Syntax I.
A kurzus előadója:	É. Kiss Katalin
A kurzus helye és ideje:	

A kurzus előfeltétele(i):	Szintaxis I.
A jegyszerzés módja(i):	Kollokvium
Követelmények:	Házi feladatok elkészítése

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzus tárgya a magyar mondat szerkezet generatív leírása. Témakörök: a mondat topik-predikátum tagolása; a predikátum belső szerkezete; az igei kifejezés belső szerkezete és szórendje; az ige utáni szabad szórend levezetése; az igekötő szerkezeti helye és funkciója; az igekötő és az aspektus; a fókusz szerkezeti helye és funkciója; a disztributív kvantorok szerkezeti helye és hatóköre; a hatókörértelmezés elve; a tagadás; ige-tagadás és fókusztagadás; a tagadó névmások.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- É. Kiss K.: *Új magyar nyelvtan*. I. Mondattan. Osiris, Budapest. 2003. 1-6. fejezet

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- K. É. Kiss: *The Syntax of Hungarian*. Cambridge University Press, Cambridge, 2002. 1-6. fejezet.

A kurzus kódja: ENN-201.24
A kurzus címe: Terepmunka (Neurolingvisztika VI)
A kurzus címe (angolul): Fieldwork (Neurolinguistics VI.)
A kurzus előadója: Bánréti Zoltán
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --
A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy
Követelmények:

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>1. Neurolingvisztikai kutatások eredményeiből adódó következtetések a mentális nyelvtan architektúrájára.. A lokalizációs elméletek. A kettős disszociációk vizsgálatának tanulságai. A holisztikus elméletek. A nyelvi és a kognitív rendszerek viszonyainak problémái. Napjaink nemzetközi és hazai kutatási irányai.</p> <p>2. A nyelvi funkciókkal összekapcsolódó emlékezeti rendszerek: a rövid idejű munkamemória, a deklaratív és a procedurális memória. Neurológiai hátterük. A nyelvtan komponenseivel alkotott viszonyaik.</p> <p>3. A nyelvi zavarok fogalma és típusai. A veleszületett nyelvi zavarok: például a Williams szindróma és a Specifikus nyelvi zavar beszéd produkciós és beszédértési tünetegyüttese. Nyelv és kognitív atipikus kapcsolatai autizmusban. A szerzett nyelvi zavarok: például az afáziák. A klasszikus afázia típusok. Anterior afázia, posterior afázia, primer progresszív afázia. A non-fluens és a fluens afáziák nyelvi tünetegyütteseinek különbségei a mentális nyelvtan szempontjából. Az Alzheimer kór, a Parkinson kór és a Huntington kór nyelvi tünet együttese. Neurolingvisztikai magyarázó modellek, elméletek.</p>

<p>A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baddeley, A. D. (1986) <i>Working memory</i>. Oxford psychology series no.11. Oxford University Press, Oxford • Baddeley, A. D. (2000) <i>Az emberi emlékezet</i>. Osiris Kiadó, Budapest • Bastian, C. (1887) On different kinds of aphasia with special reference to their classification and ultimate pathology. <i>British Medical Journal</i>, 2, 931-936. • Bánréti Zoltán (szerk.) (1999) <i>Nyelvi struktúrák és az agy. Neurolingvisztikai tanulmányok</i>. Corvina Kiadó, Budapest • Bánréti Zoltán (2000) Closed class lexical items in sentence processing. In Bartos, H.(eds) <i>Papers on the Mental Lexicon. Research Institute for Linguistics</i>. 19-56. Budapest • Gósy Mária (2004) <i>Fonetika</i>. Osiris Kiadó, Budapest • Hoffmann I., Kálmán J. (2004) Szótalálási sajátosságok posterior fluens afáziában és Alzheimer-kórban. <i>Beszédgyógyítás</i>. 15/1. 65-73. • Lukács Ágnes, Pléh Csaba (2003) A nyelv idegrendszeri reprezentációja. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 528-560. Osiris Kiadó, Budapest • Ullman, M. T. et al (1997) A Neural Dissociation within Language: Evidence that the Mental Dictionary is part of Declarative Memory, and that Grammatical Rules are Processed by the Procedural System. <i>Journal of Cognitive Neuroscience</i> 9:2.
--

A kurzus kódja: ENN-201.25
A kurzus címe: Terepmunka (Kísérletes nyelvészet VI.)
A kurzus címe (angolul): Fieldwork (Experiments in Linguistics VI.)
A kurzus előadója: Bánréti Zoltán
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --
A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy
Követelmények:

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>Az időskor nyelvi zavarai. . Az időskori kognitív folyamatok. Demencia és memória Az Alzheimer-kór kutatásának aktuális eredményei. A legfontosabb tesztelési módszertanok, vizsgálati eljárások A legfontosabb vizsgálati eljárások. Standardizált nyelvi tesztek (pld. WAB, Boston teszt, Token teszt). A regionális kérgi véráramlás mérései: PET, fMRI, MEG.. Az esemény kiváltotta agyi potenciálok mérései: ELAN, LAN, N400, P600. A kutatási és értelmezési problémák, dilemmák. Egy-egy kiválasztott vizsgálati módszer laboratóriumi körülmények közti alkalmazásának elsajátítása.</p>
--

<p>A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baddeley, A. D. (1998) The central executive: A concept and some misconceptions. <i>Journal of the International Neuropsychological Society</i>. 1998 Sep, Vol 4 (5), 523-526. • Csépe Valéria (2003 a) A nyelvi zavarok idegtudományi elemzése. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 562-584. Osiris Kiadó, Budapest • Csépe Valéria (2003 b) Trends in clinical neuroscience: aphasia and dysphasia. In Dumitrascu, A.L. (eds) <i>Psychosomatic Medicine.Recent Progress and Current Trends</i>. 148-153. Iuliu Hatieganu University Publishing House, Cluj • Csépe Valéria (2003) EN, a sokat ígérő negativitás. Eseményhez kötött agyi potenciálok a beszédészlelés és a diszlexia vizsgálatában. <i>Magyar Pszichológiai Szemle</i>. 2. 243-265. • Gulyás Balázs (2003) Funkcionális képkötő eljárások a kognitív idegtudományokban. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 103-126. Osiris Kiadó, Budapest • Az Aphasiology, a Journal of Neurolinguistics, a Pszichológia, a Pszichológiai Szemle, a Brain and Language, a Journal of Memory and Language és más periodikák aktuális publikációi.

<p>A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:</p>

A kurzus kódja: BBN-NYT-213, ENN-211

A kurzus címe: **Matematikai ismeretek**

A kurzus címe (angolul):

A kurzus előadója: Rebrus Péter

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i):

A jegyszerzés módja(i): kollokvium

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

A kurzus kódja: BBN-NYT-214, ENN-212, ZAN-SN06

A kurzus címe: **Matematikai ismeretek szem.**

A kurzus címe (angolul):

A kurzus előadója: Rebrus Péter

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i):

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

A kurzus kódja: ENN-321.03, ZAN-MNF04.04

A kurzus címe: **Haladó magyar fonológia ea.**

A kurzus címe (angolul): Advanced phonology of Hungarian

A kurzus előadója: Siptár Péter DSc

A kurzus helye és ideje: Benczúr u. 33.

A kurzus előfeltétele(i): EN-126 vagy ENN-115 Magyar fonológia

A jegyszerzés módja(i): Kollokvium

Követelmények: A kötelező olvasmányok ismerete, képesség egyszerűbb fonológiai problémák megoldására

A kurzus leírása, tematikája:

Az utóbbi tíz év magyar fonológiára vonatkozó nemzetközi szakirodalmának áttekintése. Témakörök: a magánhangzó-harmónia; a zöngésségi hasonulás; a /v/ fonológiája; a /h/ fonológiája; a /j/ fonológiája

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Hayes, Bruce – Cziráky Londe, Zsuzsa: Stochastic phonological knowledge: The case of Hungarian vowel harmony, *Phonology* 23 (2006): 59–104.
- Jansen, Wouter – Toft, Zoë: On sounds that like to be paired (after all): An acoustic investigation of Hungarian voicing assimilation, *SOAS Working Papers in Linguistics* 12 (2002): 19–52.
- Kiss Zoltán – Bárkányi Zsuzsanna: A phonetically-based approach to the phonology of [v] in Hungarian', *Acta Linguistica Hungarica* 53 (2006): 175–226.
- Siptár Péter – Szentgyörgyi Szilárd: *H* as in Hungarian, *Acta Linguistica Hungarica* 49 (2002): 427–56.
- Siptár Péter: Hungarian yod, *Acta Linguistica Hungarica* 50 (2003): 457–73.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Blaho, Sylvia: Another look at the misbehaving segments of Hungarian voice assimilation, in Christopher Piñón – Péter Siptár szerk., *Approaches to Hungarian 9: Papers from the Düsseldorf Conference*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2005, 35–55.
- Cser András – Szende, Tamás: The question of [j]: Systemic aspects, phonotactic position and diachrony, *Sprachtheorie und germanistische Linguistik* 12 (2002): 27–42.
- Petrova, Olga – Szentgyörgyi Szilárd: /v/ and voice assimilation in Hungarian and Russian, *Folia Linguistica*, 38 (2004): 87–116.
- Reiss, Charles: Deriving the feature-filling/feature-changing contrast: an application to Hungarian vowel harmony, *Linguistic Inquiry* 34 (2003): 199–224.
- Siptár Péter – Törkenczy Miklós: *The phonology of Hungarian*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Szentgyörgyi Szilárd – Siptár Péter: Hungarian *h*-type segments in Optimality Theory, in Christopher Piñón – Siptár Péter szerk., *Approaches to Hungarian 9: Papers from the Düsseldorf Conference*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2005, 261–81.
- Törkenczy Miklós – Siptár Péter: Hungarian syllable structure: Arguments for/against

complex constituents, in Harry van der Hulst – Nancy Ritter szerk., *The syllable: Views and facts* (Berlin/New York: Mouton de Gruyter), 1999, 249–84.

A kurzus kódja: ENN-322.03
A kurzus címe: Haladó magyar fonológia szem.
A kurzus címe (angolul): Advanced phonology of Hungarian
A kurzus előadója: Siptár Péter DSc
A kurzus helye és ideje: Benczúr u. 33.

A kurzus előfeltétele(i): EN-126 vagy ENN-115 Magyar fonológia
A jegyszerzés módja(i): Gyakorlati jegy
Követelmények: Kiselőadás tartása, házi dolgozat, olvasószemináriumi részvétel

A kurzus leírása, tematikája: Az utóbbi tíz év magyar fonológiára vonatkozó nemzetközi szakirodalmának áttekintése. Témakörök: a magánhangzó-harmónia; a zöngésségi hasonulás; a /v/ fonológiája; a /h/ fonológiája; a /j/ fonológiája
--

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom: Hayes, Bruce – Cziráky Londe, Zsuzsa: Stochastic phonological knowledge: The case of Hungarian vowel harmony, <i>Phonology</i> 23 (2006): 59–104. Jansen, Wouter – Toft, Zoë: On sounds that like to be paired (after all): An acoustic investigation of Hungarian voicing assimilation, <i>SOAS Working Papers in Linguistics</i> 12 (2002): 19–52. Kiss Zoltán – Bárkányi Zsuzsanna: A phonetically-based approach to the phonology of [v] in Hungarian', <i>Acta Linguistica Hungarica</i> 53 (2006): 175–226. Siptár Péter – Szentgyörgyi Szilárd: <i>H</i> as in Hungarian, <i>Acta Linguistica Hungarica</i> 49 (2002): 427–56. Siptár Péter: Hungarian yod, <i>Acta Linguistica Hungarica</i> 50 (2003): 457–73.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom: Blaho, Sylvia: Another look at the misbehaving segments of Hungarian voice assimilation, in Christopher Piñón – Péter Siptár szerk., <i>Approaches to Hungarian 9: Papers from the Düsseldorf Conference</i> . Budapest: Akadémiai Kiadó, 2005, 35–55. Cser András – Szende, Tamás: The question of [j]: Systemic aspects, phonotactic position and diachrony, <i>Sprachtheorie und germanistische Linguistik</i> 12 (2002): 27–42. Petrova, Olga – Szentgyörgyi Szilárd: /v/ and voice assimilation in Hungarian and Russian, <i>Folia Linguistica</i> , 38 (2004): 87–116. Reiss, Charles: Deriving the feature-filling/feature-changing contrast: an application to Hungarian vowel harmony, <i>Linguistic Inquiry</i> 34 (2003): 199–224. Siptár Péter – Törkenczy Miklós: <i>The phonology of Hungarian</i> . Oxford: Oxford University Press, 2000. Szentgyörgyi Szilárd – Siptár Péter: Hungarian <i>h</i> -type segments in Optimality Theory, in Christopher Piñón – Siptár Péter szerk., <i>Approaches to Hungarian 9: Papers from the Düsseldorf Conference</i> . Budapest: Akadémiai Kiadó, 2005, 261–81. Törkenczy Miklós – Siptár Péter: Hungarian syllable structure: Arguments for/against complex constituents, in Harry van der Hulst – Nancy Ritter szerk., <i>The syllable: Views and facts</i> (Berlin/New York: Mouton de Gruyter), 1999, 249–84.

A kurzus kódja: ENN-321.17, ZAN-MNF04.15
A kurzus címe: Haladó fonológia: a szótag
A kurzus címe (angolul): Advanced phonology: the syllable
A kurzus előadója: Törkenczy Miklós
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Fonológia I-II
A jegyszerzés módja(i): kollokvium
Követelmények: rendszeres óralátogatás, cikkolvasás, előadástartás

A kurzus leírása, tematikája:
A kurzus célja a fonotaktikai leírás megtárgyalása Milyen legyen egy fonotaktikai leírás: morféma-alapú, szótag-alapú, vagy szótag/szerkezet-független? Mi a jelöltség és a fonetikai motiváció szerepe a fonotaktikában? Az előfordulás, a hiány és a kivételesség értelmezése. A kurzus során kritikusan megtárgyaljuk az idevágó szakirodalmat s ennek során felkészítjük a hallgatókat az önálló kutatásra.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:
válogatott cikkek a fonotaktikáról
pl. Steriade, D., 1999. Alternatives to the syllabic interpretation of consonantal phonotactics. In: Fujimura, O., Joseph, B.D., Palek, B. (Eds.), *Proceedings of the 1998 Linguistics and Phonetics Conference*, Karolinum Press, Prague, pp. 205–242.
Juliette Blevins 2002 The independent nature of phonotactic constraints: an alternative to syllable-based approaches. In Caroline Féry and Ruben van de Vijver (eds.), *The syllable in optimality theory*. Cambridge University Press, 375-403.
Draga Zec (2007) The syllable. In: Paul de Lacy (ed.) *The Cambridge Handbook of Phonology*. Cambridge: Cambridge University Press

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:
válogatott cikkek a fonotaktikáról

A kurzus kódja: ENN-322.17, ZAN-MNF04.16
A kurzus címe: Haladó fonológia: a szótag szem.
A kurzus címe (angolul): Advanced phonology: the syllable
A kurzus előadója: Törkenczy Miklós
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Fonológia I-II
A jegyszerzés módja(i): gyakorlat
Követelmények: rendszeres óralátogatás, cikkolvasás, előadástartás

A kurzus leírása, tematikája:
A kurzus célja a fonotaktikai leírás megtárgyalása Milyen legyen egy fonotaktikai leírás: morféma-alapú, szótag-alapú, vagy szótag/szerkezet-független? Mi a jelöltség és a fonetikai motiváció szerepe a fonotaktikában? Az előfordulás, a hiány és a kivételesség értelmezése. A kurzus során kritikusan megtárgyaljuk az idevágó szakirodalmat s ennek során felkészítjük a hallgatókat az önálló kutatásra.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:
válogatott cikkek a fonotaktikáról
pl. Steriade, D., 1999. Alternatives to the syllabic interpretation of consonantal phonotactics. In: Fujimura, O., Joseph, B.D., Palek, B. (Eds.), *Proceedings of the 1998 Linguistics and Phonetics Conference*, Karolinum Press, Prague, pp. 205–242.
Juliette Blevins 2002 The independent nature of phonotactic constraints: an alternative to syllable-based approaches. In Caroline Féry and Ruben van de Vijver (eds.), *The syllable in optimality theory*. Cambridge University Press, 375-403.
Draga Zec (2007) The syllable. In: Paul de Lacy (ed.) *The Cambridge Handbook of Phonology*. Cambridge: Cambridge University Press

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:
válogatott cikkek a fonotaktikáról

A kurzus kódja: ENN-321.18, ZAN-MNF04.17
A kurzus címe: Percepció a fonológiában
A kurzus címe (angolul): Perception in phonology
A kurzus előadója: Bárkányi Zsuzsanna és Kiss Zoltán
A kurzus helye és ideje: Benczúr u. 33. csütörtök 13:00-14:30

A kurzus előfeltétele(i): ENN-101, 102
A jegyszerzés módja(i): vizsga
Követelmények: a vizsgairodalomban megadott szövegek ismerete

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés: percepció és fonológia <ul style="list-style-type: none"> – Borden et al. 2003: Chapter 6 “Speech perception” (pp. 151–201) – Wright 2004: “A review of perceptual cues and cue robustness”, in: Hayes et al. 2004 (34–58) – Raphael 2005: “Acoustic cues to the perception of segmental phonemes”, in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp.182–206)   2. Percepció kulcs alapú engedélyezés <ul style="list-style-type: none"> – Steriade 2001: “Directional asymmetries in place assimilation: a perceptual account” In: Hume & Johnson (ed.) 2001 (pp.219-250)   3. Percepció kontraszt, fonológiai folyamatok: esettanulmány az oroszról <ul style="list-style-type: none"> – Padgett 2001: “Contrast dispersion and Russian palatalization”, in: Hume & Johnson 2001 (pp. 187–217)   4. A percepció kulcs alapú modell problémái <ul style="list-style-type: none"> – Chip Gerfen 2001: “A critical view of licensing by cue: codas and obstruents in Eastern Andalusian Spanish”, in: Lombardi, L. (ed). 2001. Segmental Phonology in Optimality Theory. Cambridge: Cambridge UP, 183–205. – Kochetov 2003: “Testing Licensing by Cue”, in: TWPL 20: 133–155.   5. Percepció kontraszt és diszperzió-elmélet <ul style="list-style-type: none"> – Flemming, E. 2006: “Speech perception and phonological contrast” The Handbook of Speech Perception (pp. 156-181)   6. Percepció és nyelvváltozás <ul style="list-style-type: none"> – Ohala, J. J. 1981. “The listener as a source of sound change”. In: C. S. Masek, R. A. Hendrick, & M. F. Miller (eds.), Papers from the Parasession on Language and Behavior. Chicago: Chicago Ling. Soc. 178–203. – Ohala, J. J. 1995 “The perceptual basis of some sound patterns”, Laboratory Phonology IV (pp. 87-92)   7. A szókölcsönzés és percepció kapcsolata <ul style="list-style-type: none"> – Gregory K. Iverson and Ahnong Lee 2005: “Perception of Contrast in Korean Loanword Adaptation” Ms. University of Wisconsin–Milwaukee   8. Percepció és variáció <ul style="list-style-type: none"> – Johnson 2005: “Speaker normalization in speech perception” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 363–389) – Luce & McLennan 2005: “Spoken word recognition: the challenge of variation” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 591–609)   9. Prozódia és percepció <ul style="list-style-type: none"> – Finney—Protopapas—Eimas (1996) “Attentional allocation to syllables in American English”, J. of Memory and Language 35
--

- Keating—Cho—Fougeron—Hsu (2003) “Domain-initial articulatory strengthening in four languages”, Lab Phon V.
10. Számítógépes tanulómódellek, korpusz, probabilsztikus fonológia
- Colin Wilson 2005: “Learning Phonology with Substantive Bias: An Experimental and Computational Study of Velar Palatalization”. Ms.
11. A nyelvelsajátítás percepció vetülete
- Vihman & Velleman “Phonetics and the origins of phonology”, in: Burton-Roberts et al. 2000 (pp. 305–339)
12. Házi dolgozatok megvitatása

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

lásd a tematikánál megadott irodalmat

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Herd 2005: “Loanword adaptation and the evaluation of similarity”, in: TWPL 24: 65–116.
- Sebastián-Gallés 2005: “Cross-language speech perception” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 546–566)
- Kie Zuraw ms.: “The role of phonetic knowledge in phonological patterning Corpus and survey evidence from Tagalog infixation”. Ms.
- Auer & Luce 2005: “Probabilistic phonotactics in spoken word recognition” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 610–630)
- Fitzpatrick & Wheeldon “Phonology and phonetics in psycholinguistic models of speech perception”, in: Burton-Roberts et al. 2000 (pp. 131–161)
- Walley 2005: “Speech perception in childhood” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 449–468)
- Kingston 1999: “The role of the grammar in speech perception.” Ms. University of Massachusetts, Amherst.
- Flemming 2001: “Scalar and categorical phenomena in a unified model of phonetics and phonology. Phonology 18 (pp. 7-44)
- Stevens (1989) “On the quantal nature of speech”, J. of Phonetics 17
- Liberman—Mattingly (1985) “The motor theory of speech perception revised”

A kurzus kódja: ENN-322.18, ZAN-MNF04.18
A kurzus címe: Percepció a fonológiában szem.
A kurzus címe (angolul): Perception in phonology
A kurzus előadója: Bárkányi Zsuzsanna és Kiss Zoltán
A kurzus helye és ideje: Benczúr u. 33. csütörtök 13:00-14:30

A kurzus előfeltétele(i): ENN-101, 102
A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy
Követelmények: házi dolgozat

A kurzus leírása, tematikája:

1. Bevezetés: percepció és fonológia
  - Borden et al. 2003: Chapter 6 “Speech perception” (pp. 151–201)
  - Wright 2004: “A review of perceptual cues and cue robustness”, in: Hayes et al. 2004 (34–58)
  - Raphael 2005: “Acoustic cues to the perception of segmental phonemes”, in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp.182–206)
2. Percepció kulcs alapú engedélyezés
  - Steriade 2001: “Directional asymmetries in place assimilation: a perceptual account” In: Hume & Johnson (ed.) 2001 (pp.219-250)
3. Percepció kontraszt, fonológiai folyamatok: esettanulmány az oroszról
  - Padgett 2001: “Contrast dispersion and Russian palatalization”, in: Hume & Johnson 2001 (pp. 187–217)
4. A percepció kulcs alapú modell problémái
  - Chip Gerfen 2001: “A critical view of licensing by cue: codas and obstruents in Eastern Andalusian Spanish”, in: Lombardi, L. (ed). 2001. Segmental Phonology in Optimality Theory. Cambridge: Cambridge UP, 183–205.
  - Kochetov 2003: “Testing Licensing by Cue”, in: TWPL 20: 133–155.
5. Percepció kontraszt és diszperzió-elmélet
  - Flemming, E. 2006: “Speech perception and phonological contrast” The Handbook of Speech Perception (pp. 156-181)
6. Percepció és nyelvváltozás
  - Ohala, J. J. 1981. “The listener as a source of sound change”. In: C. S. Masek, R. A. Hendrick, & M. F. Miller (eds.), Papers from the Parasession on Language and Behavior. Chicago: Chicago Ling. Soc. 178–203.
  - Ohala, J. J. 1995 “The perceptual basis of some sound patterns”, Laboratory Phonology IV (pp. 87-92)
7. A szókölcsönzés és percepció kapcsolata
  - Gregory K. Iverson and Ahnong Lee 2005: “Perception of Contrast in Korean Loanword Adaptation” Ms. University of Wisconsin–Milwaukee
8. Percepció és variáció
  - Johnson 2005: “Speaker normalization in speech perception” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 363–389)
  - Luce & McLennan 2005: “Spoken word recognition: the challenge of variation” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 591–609)
9. Prozódia és percepció
  - Finney—Protopapas—Eimas (1996) “Attentional allocation to syllables in American English”, J. of Memory and Language 35

- Keating—Cho—Fougeron—Hsu (2003) “Domain-initial articulatory strengthening in four languages”, Lab Phon V.
10. Számítógépes tanulómódellek, korpusz, probabilsztikus fonológia
- Colin Wilson 2005: “Learning Phonology with Substantive Bias: An Experimental and Computational Study of Velar Palatalization”. Ms.
11. A nyelvelsajátítás percepció vetülete
- Vihman & Velleman “Phonetics and the origins of phonology”, in: Burton-Roberts et al. 2000 (pp. 305–339)
12. Házi dolgozatok megvitatása

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

lásd a tematikánál megadott irodalmat

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Herd 2005: “Loanword adaptation and the evaluation of similarity”, in: TWPL 24: 65–116.
- Sebastián-Gallés 2005: “Cross-language speech perception” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 546–566)
- Kie Zuraw ms.: “The role of phonetic knowledge in phonological patterning Corpus and survey evidence from Tagalog infixation”. Ms.
- Auer & Luce 2005: “Probabilistic phonotactics in spoken word recognition” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 610–630)
- Fitzpatrick & Wheeldon “Phonology and phonetics in psycholinguistic models of speech perception”, in: Burton-Roberts et al. 2000 (pp. 131–161)
- Walley 2005: “Speech perception in childhood” in: Pisoni & Remez (Handbook) 2005 (pp. 449–468)
- Kingston 1999: “The role of the grammar in speech perception.” Ms. University of Massachusetts, Amherst.
- Flemming 2001: “Scalar and categorical phenomena in a unified model of phonetics and phonology. Phonology 18 (pp. 7-44)
- Stevens (1989) “On the quantal nature of speech”, J. of Phonetics 17
- Liberman—Mattingly (1985) “The motor theory of speech perception revised”

A kurzus kódja: ENN-323.03

A kurzus címe: **Magyar morfológia**

A kurzus címe (angolul): Hungarian Morphology

A kurzus előadója: Kiefer Ferenc

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Morfológia

A jegyszerzés módja(i): kollokvium

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A magyar nyelv alaktani sajátosságainak elméleti keretben való bemutatása. Az esetrendszer, a jel és rag megkülönböztetésének problémái, a birtokos személyragozás. A rag és képző közötti különbségek: a *-né, -ék, -hat/-het, -hatatlan/-hetetlen, -fajta, -szerű, -féle* toldalékok státusza. Az *-i* becéző képző különleges helyzete a magyar alaktani rendszerben. Az igenevek toldalékai: ragok vagy képzők? Szabályszerűség, termékenység, analógia. Néhány képző részletes vizsgálata. A deverbális alaptagú összetételek elméleti kérdései. Termékeny összetételi minták a magyarban.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Kiefer Ferenc: Alaktan. In: *Új magyar nyelvtan. 3. kiadás.* Osiris, 2003:189-286.
- Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar strukturális nyelvtan. 3. Morfológia.* Akadémiai Kiadó, 2000. Válogatott fejezetek.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- *Magyar strukturális nyelvtan. 3. Morfológia.* Akadémiai Kiadó, 2000. Válogatott fejezetek.

A kurzus kódja: ENN-324.03

A kurzus címe: **Magyar morfológia szem.**

A kurzus címe (angolul): Hungarian Morphology

A kurzus előadója: Kiefer Ferenc

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Morfológia

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A magyar nyelv alaktani sajátosságainak elméleti keretben való bemutatása. Az esetrendszer, a jel és rag megkülönböztetésének problémái, a birtokos személyragozás. A rag és képző közötti különbségek: a *-né, -ék, -hat/-het, -hatatlan/-hetetlen, -fajta, -szerű, -féle* toldalékok státusza. Az *-i* becéző képző különleges helyzete a magyar alaktani rendszerben. Az igenevek toldalékai: ragok vagy képzők? Szabályszerűség, termékenység, analógia. Néhány képző részletes vizsgálata. A deverbális alaptagú összetételek elméleti kérdései. Termékeny összetételi minták a magyarban.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Kiefer Ferenc: Alaktan. In: *Új magyar nyelvtan. 3. kiadás.* Osiris, 2003:189-286.
- Kiefer Ferenc (szerk.): *Magyar strukturális nyelvtan. 3. Morfológia.* Akadémiai Kiadó, 2000. Válogatott fejezetek.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- *Magyar strukturális nyelvtan. 3. Morfológia.* Akadémiai Kiadó, 2000. Válogatott fejezetek.

A kurzus kódja: ENN-325.20
A kurzus címe: Lexikai-funkcionális grammatika III.
A kurzus címe (angolul): Lexical-functional grammar III.
A kurzus előadója: Komlósy András
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Lexikai-funkcionális grammatika I. és II.
A jegyszerzés módja(i): kollokvium
Követelmények: a kötelező irodalomból a kurzus tematikájára vonatkozó ismeretek

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>I. A klasszikusan transzformációsnak tartott viszonyok kezelésére alkalmas transzformációmentes megoldások fő eszközei:</p> <ul style="list-style-type: none"> -- az argumentumstruktúrát változtató lexikai szabályok; -- a szintaktikai funkciók hozzárendelő szabályai: lexical mapping theory. <p>II. Funkcionális és anaforikus kontroll.</p> <ul style="list-style-type: none"> -- a predikatív bővítmények sajátosságai -- predikatív vonzatok és predikatív szabad határozók -- az infinitívuszos szerkezetek alanyának az értelmezése: a "Raising" és az "Equi" típusú szerkezetek; <p>III. az idiómák kezelése</p> <p>IV. távolsági függések: topik és fókusz (a funkcionális bizonytalanság tétele).</p> <p>V. A funkcionális struktúrák szemantikai interpretációja és az összetevős szerkezetből a szemantikai szerkezetbe való direkt leképezések.</p>

<p>A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komlósy András: A lexikai-funkcionális grammatika mondatának alapfogalma. Tinta Kiadó, Budapest, 2001.
--

<p>A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bresnan, Joan. 1994. <i>Locative inversion and the architecture of universal grammar</i>. Language, 70(1):2--131. • Bresnan, Joan and Annie Zaenen. 1990. <i>Deep unaccusativity in LFG</i>. In Grammatical relations: a cross-theoretical perspective. Edited by K. Dziwirek, P. Farrell and E. M. Bikandi. 45-57. Stanford CA: CSLI Publications/Stanford Linguistics Association. • Kaplan, Ronald M. and Annie Zaenen. 1989b. Long-distance dependencies, constituent structure, and functional uncertainty. In Mark Baltin and Anthony Kroch, editors, <i>Alternative Conceptions of Phrase Structure</i>. Chicago University Press, Chicago, pages 17--42. Reprinted in Mary Dalrymple, Ronald • M. Kaplan, John Maxwell, and Annie Zaenen, eds., <i>Formal Issues in Lexical-Functional Grammar</i>, 137--165. Stanford: Center for the Study of Language and Information. 1995.
--

A kurzus kódja: ENN-326.20

A kurzus címe: **Lexikai-funkcionális grammatika III. szem.**

A kurzus címe (angolul): Lexical-functional grammar III.

A kurzus előadója: Komlósy András

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Lexikai-funkcionális grammatika I. és II.

A jegyszerzés módja(i): feladatmegoldások és szóbeli vizsga

Követelmények: a kurzus tematikájába tartozó jelenségek kezelésére alkalmas formalizmus kezelésének a képessége

A kurzus leírása, tematikája: az azonos című előadás témaköreibe tartozó gyakorlatok és feladatok megoldása, az anyag kezeléséhez szükséges eszközök megismerése és alkalmazásuk begyakorlása. A témakörök:

I. A klasszikusan transzformációsnak tartott viszonyok kezelésére alkalmas transzformációmentes megoldások fő eszközei:

- az argumentumstruktúrát változtató lexikai szabályok;
- a szintaktikai funkciók hozzárendelő szabályai: lexical mapping theory.

II. Funkcionális és anaforikus kontroll.

- a predikatív bővítmények sajátosságai
- predikatív vonzatok és predikatív szabad határozók
- az infinitívuszos szerkezetek alanyának az értelmezése: a "Raising" és az "Equi" típusú szerkezetek;

III. az idiómák kezelése

IV. távolsági függések: topik és fókusz (a funkcionális bizonytalanság tétele).

V. A funkcionális struktúrák szemantikai interpretációja és az összetevős szerkezetből a szemantikai szerkezetbe való direkt leképezések.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Komlósy András: A lexikai-funkcionális grammatika mondattanának alapfogalma. Tinta Kiadó, Budapest, 2001.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom: --

Kurzus kódja: BBN-NYT-311.02, ENN-327,13, ZAN-MNS05.14
Kurzus megnevezése: Bevezetés a nyelvfilozófiába
Kurzus előadója: Zvolenszky Zsófia, egyetemi tanársegéd
Kurzus helye és ideje: MTA Nyelvtudományi Intézet, Benczúr u. 33. csütörtök 16–16.45
Oktató elérhetősége: email: zvolenszky@nyu.edu honlap: philosophy.elte.edu/zvolenszky fogadóóra: MUK i/226 (ELTE BTK Filozófia Intézet, Logika Tsz.), kedd 13.30–15.30

Kurzus előfeltétele(i): nincs
A jegyszerzés módja(i): előadás
Követelmények: rövid, ötoldalas <i>esszé</i> írása és átírása

Kurzus leírása, tematikája: Szavaink, mondataink tárgyáról, emberekről, eseményekről – a világ dolgairól – szólnak, azokra utalnak. Nyilvánvalónak tűnik, hogy mindebben a szavak és mondatok <i>jelentése</i> fontos szerepet játszik. De pontosan miféle szerepet? A válasz egyáltalán nem egyszerű. Vegyük például a két mondatot: Mark Twain híres író volt. Samuel Clemens híres író volt. Az első jelentése miben különbözik a másodikétól? Hiszen mindkettő ugyanarról a személyről szól: akit Samuel Clemensnek hívtak, de „Mark Twain” néven vált híressé. Viszont – Gottlob Frege szerint – nem jelentheti ugyanazt a két mondat, ha az egyikben (például az elsőben) racionálisan hihetünk anélkül, hogy a másik mellett is elköteleznénk magunkat. Ebben rejlik Frege „rejtvénye”, amely a XX. századi nyelvfilozófia kiindulópontja. A szemináriumon a jelentés fogalmát vizsgáljuk ebből a problémakörből kiindulva, az analitikus filozófia eszköztárának segítségével.
--

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: <ul style="list-style-type: none"> • Farkas Katalin – Kelemen János: <i>Nyelvfilozófia</i>. Áron Kiadó, Bp. 2000. (részletek) • Mark Sainsbury: „Filozófiai logika” in A. C. Grayling <i>Filozófiai kalauz</i>. Akadémiai Kiadó, Bp. 1997. (részletek) • Saul Krike: „Azonosság és szükségyszerűség”. 2004. In: Farkas – Huoranszki (Szerk.), <i>Metafizika</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Bp. (részlet) • Gottlob Frege: <i>Logikai vizsgálódások</i>. Osiris, Bp. 2000. • Gottlob Frege: „Logikai vizsgálódások I: A gondolat” (részlet) • Gottlob Frege: „Jelentés és jelölet” (megtalálható még: Copi – Gould, lent) • M. Copi – J. A. Gould (Szerk.): <i>Kortárs tanulmányok a logikaelmélet kérdéseiről</i>. Gondolat, Bp. 1985. • Peter Strawson: „A referálásról”. • Bertrand Russell: „A denotálásról”. • Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i>. Osiris, Bp. 1997. • J. L. Austin: <i>Tettenért szavak</i> – részlet. • Paul Grice: „Jelentés”.

- Paul Grice: „A társalgás logikája”.
- javított változat elérhető: <http://philosophy.elte.hu/zvolenszky/grice.pdf>
- Forrai Gábor – Szegedi Péter (Szerk.): *Tudományfilozófia*. Áron Kiadó, Bp. 1999.
- W. V. O. Quine: „Az empirizmus két dogmája”.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom: –

Kurzus kódja: BBN-NYT-312.02, ENN-328.13, ZAN-MNS05.15
Kurzus megnevezése: Bevezetés a nyelvfilozófiába szem.
Kurzus előadója: Zvolenszky Zsófia, egyetemi tanársegéd
Kurzus helye és ideje: MTA Nyelvtudományi Intézet, Benczúr u. 33. csütörtök 16.45–17.30
Oktató elérhetősége: email: zvolenszky@nyu.edu honlap: philosophy.elte.edu/zvolenszky fogadóóra: MUK i/226 (ELTE BTK Filozófia Intézet, Logika Tsz.), kedd 13.30–15.30

Kurzus előfeltétele(i): nincs
A jegyszerzés módja(i): szeminárium
Követelmények: minden óra elején <i>villámteszt</i> 2 kiselőadás tartása – egy <i>referátum</i> , egy <i>opponensi vélemény</i> órai hozzászólások

Kurzus leírása, tematikája: Szavaink, mondataink tárgyáról, emberekről, eseményekről – a világ dolgairól – szólnak, azokra utalnak. Nyilvánvalónak tűnik, hogy mindebben a szavak és mondatok <i>jelentése</i> fontos szerepet játszik. De pontosan miféle szerepet? A válasz egyáltalán nem egyszerű. Vegyük például a két mondatot: Mark Twain híres író volt. Samuel Clemens híres író volt. Az első jelentése miben különbözik a másodikétól? Hiszen mindkettő ugyanarról a személyről szól: akit Samuel Clemensnek hívtak, de „Mark Twain” néven vált híressé. Viszont – Gottlob Frege szerint – nem jelentheti ugyanazt a két mondat, ha az egyikben (például az elsőben) racionálisan hihetünk anélkül, hogy a másik mellett is elköteleznénk magunkat. Ebben rejlik Frege „rejtvénye”, amely a XX. századi nyelvfilozófia kiindulópontja. A szemináriumon a jelentés fogalmát vizsgáljuk ebből a problémakörből kiindulva, az analitikus filozófia eszköztárának segítségével.
--

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: <ul style="list-style-type: none"> • Farkas Katalin – Kelemen János: <i>Nyelvfilozófia</i>. Áron Kiadó, Bp. 2000. (részletek) • Mark Sainsbury: „Filozófiai logika” in A. C. Grayling <i>Filozófiai kalauz</i>. Akadémiai Kiadó, Bp. 1997. (részletek) • Saul Krike: „Azonosság és szükségszerűség”. 2004. In: Farkas – Huoranszki (Szerk.), <i>Metafizika</i>. ELTE Eötvös Kiadó, Bp. (részlet) • Gottlob Frege: <i>Logikai vizsgálódások</i>. Osiris, Bp. 2000. • Gottlob Frege: „Logikai vizsgálódások I: A gondolat” (részlet) • Gottlob Frege: „Jelentés és jelölet” (megtalálható még: Copi – Gould, lent) • M. Copi – J. A. Gould (Szerk.): <i>Kortárs tanulmányok a logikaelmélet kérdéseiről</i>. Gondolat, Bp. 1985. • Peter Strawson: „A referálásról”. • Bertrand Russell: „A denotálásról”. • Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i>. Osiris, Bp.

1997.

- J. L. Austin: *Tettenért szavak* – részlet.
- Paul Grice: „Jelentés”.
- Paul Grice: „A társalgás logikája”.
- javított változat elérhető: <http://philosophy.elte.hu/zvolenszky/grice.pdf>
- Forrai Gábor – Szegedi Péter (Szerk.): *Tudományfilozófia*. Áron Kiadó, Bp. 1999.
- W. V. O. Quine: „Az empirizmus két dogmája”.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom: –

A kurzus kódja: ENN-327.14, ZAN-MNS05.12
A kurzus címe: Információs szerkezet és jelentés előadás
A kurzus címe (angolul): Information structure and meaning (lecture)
A kurzus előadója: Gyuris Beáta
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Szemantika, Formális szemantika
A jegyszerzés módja(i): házi dolgozat írása
Követelmények: az órákon tárgyalt tanulmányokban szereplő elméletek ismerete

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzus a következő kérdések szemszögéből tekinti át a releváns szakirodalmat:

- a) A szöveg szerkezete hogyan befolyásolja az egyes mondatok szerkezetét a különböző nyelvekben (különös tekintettel a topikválasztásra, illetve bizonyos diskurzus-partikulák megjelenésére)? (Ellenkező oldalról megközelítve: A mondaton belül milyen eszközök vannak arra, hogy a diskurzus szerkezetéről információt adjon a beszélő?)
- b) Azok az eszközök, amelyek elsősorban a mondat információs szerkezetének tükrözésére szolgálnak, tükrözhetnek-e egyben igazságfeltételes különbségeket?

1. A mondat és a szöveg információs szerkezetének jellemzésére szolgáló alapfogalmak (Chafe 1976, Krifka 2006)
2. A thetikus és kategorikus ítéletek, nyelvi megjelenési formáik (Kuroda 1972, Sasse 1987, Ladusaw 1994)
3. A topik fogalma Reinhart 1982 szerint
4. Vallduví 1991 elmélete az információs szerkezet hármastagolásáról
5. Hendriks 1996 Vallduví-kritikája és DRT-alapú topik-elmélete
6. A narratív szövegek szerkezete és a mondattopik: Klein—von Stutterheim 1987
7. A topik szemantikája és pragmatikája: Portner and Yabushita 1998
8. A kontrasztív topik és a protokollpartikulák mint a diskurzus szerkezetének tükrői: Büring 2003 és Eckardt 2004
9. A diskurzus-topik és a mondattopik: Asher 2005
10. Fókusz-partikulák vagy topik partikulák: *also, only, even* (Krifka 1998, Sæbø 2005)
11. A topik intonációja: Hedberg – Sosa 2007
12. A kontrasztív topik hatóköre I.: Büring 2005, Krifka 1998, Jacobs 1997
13. A kontrasztív topik hatóköre II.: Rooth 2005, Gyuris 2006

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Asher, Nicholas 2005. Discourse topic. *Theoretical Linguistics* 30: 163-201.
- Büring, Daniel 2003. On D-trees, beans, and B-accent. *Linguistics and Philosophy* 26: 511-45.
- Chafe, Wallace L. 1976. Givenness, contrastiveness, definiteness, subjects, topics and point of view. In: Charles N. Li (ed.) *Subject and Topic*. New York, Academic Press, 27-55.
- Hedberg, Nancy & Juan M. Sosa 2007. The prosody of topic and focus in spontaneous English dialogue. *Kézirat*.

- Hendriks, Herman 1996. Links without locations. Information packaging: From cards to boxes. *Linguistische Berichte*.
- Klein, Wolfgang and Christiane von Steutterheim 1987. Question and referential movement in Erzählungen. *Linguistische Berichte* 109: 163-83.
- Krifka, Manfred 1998. Additive particles under stress. *Proceedings of SALT VIII*: 111-29.
- Krifka, Manfred 1998. Scope inversion under the rise-fall pattern in German. *Linguistic Inquiry* 29: 75-112.
- Kuroda, S.-Y. 1972. The categorial andthetic judgment. *Foundations of Language* 9: 153-85.
- Ladusaw, William A. 1994. Thetic and categorial, stage and individual, weak and strong. *Proceedings of SALT IV*: 220-9.
- Portner, Paul and Katsuhiko Yabushita 1998. The semantics and pragmatics of topic phrases. *Linguistics and Philosophy* 21:117-57.
- Reinhart, Tanya 1982. Pragmatics and linguistics: an analysis of sentence topics. *Philosophica* 28: 53-94.
- Rooth, Mats 2005. Topic accents on quantifiers. In: Gregory N. Carlson and Francis Jeffrey Pelletier (eds.) *Reference and quantification: The Partee effect*. CSLI Publications, Stanford, 303-28.
- Vallduví, Enric 1990. The informational component. PhD diss, Univ. of Pennsylvania, 66-94.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Gyuris Beáta 2006. Quantificational contrastive topics with verum/falsum focus. Ms.
- Krifka, Manfred 2006. Basic notions of information structure. In: Caroline Féry, Gisbert Fanselow and Manfred Krifka (eds.) *Interdisciplinary Studies on Information Structure*. Universität Potsdam & Humboldt Universität zu Berlin.
- Jacobs, Joachim 1997. I-Topikalisierung. *Linguistische Berichte* 169: 91-133.
- Sæbø, Kjell Johan 2005. Conversational contrast and conventional parallel: topic implicatures and additive presuppositions. *Journal of Semantics* 21: 199-217.
- Sasse, Hans-Jürgen 1987. Thethetic/categorial distinctio revisited. *Linguistics* 25: 511-80.

A kurzus kódja: ENN-328.14, ZAN-MNS05.13

A kurzus címe: **Információs szerkezet és jelentés szeminárium**

A kurzus címe (angolul): Information structure and meaning (seminar)

A kurzus előadója: Gyuris Beáta

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): Szemantika, Formális szemantika

A jegyszerzés módja(i): órai referátum az egyik kötelező olvasmányról

Követelmények: a választott tanulmány kritikus ismertetése

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzus a következő kérdések szemszögéből tekinti át a releváns szakirodalmat:

- a) A szöveg szerkezete hogyan befolyásolja az egyes mondatok szerkezetét a különböző nyelvekben (különös tekintettel a topikválasztásra, illetve bizonyos diskurzus-partikulák megjelenésére)? (Ellenkező oldalról megközelítve: A mondaton belül milyen eszközök vannak arra, hogy a diskurzus szerkezetéről információt adjon a beszélő?)
- b) Azok az eszközök, amelyek elsősorban a mondat információs szerkezetének tükrözésére szolgálnak, tükrözhetnek-e egyben igazságfeltételes különbségeket?

1. A mondat és a szöveg információs szerkezetének jellemzésére szolgáló alapfogalmak (Chafe 1976, Krifka 2006)
2. A thetikus és kategorikus ítéletek, nyelvi megjelenési formáik (Kuroda 1972, Sasse 1987, Ladusaw 1994)
3. A topik fogalma Reinhart 1982 szerint
4. Vallduví 1991 elmélete az információs szerkezet hármasságáról
5. Hendriks 1996 Vallduví-kritikája és DRT-alapú topik-elmélete
6. A narratív szövegek szerkezete és a mondattopik: Klein—von Stutterheim 1987
7. A topik szemantikája és pragmatikája: Portner and Yabushita 1998
8. A kontrasztív topik és a protokollpartikulák mint a diskurzus szerkezetének tükrői: Büring 2003 és Eckardt 2004
9. A diskurzus-topik és a mondattopik: Asher 2005
10. Fókusz-partikulák vagy topik partikulák: *also, only, even* (Krifka 1998, Sæbø 2005)
11. A topik intonációja: Hedberg – Sosa 2007
12. A kontrasztív topik hatóköre I.: Büring 2005, Krifka 1998, Jacobs 1997
13. A kontrasztív topik hatóköre II.: Rooth 2005, Gyuris 2006

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Asher, Nicholas 2005. Discourse topic. *Theoretical Linguistics* 30: 163-201.
- Büring, Daniel 2003. On D-trees, beans, and B-accent. *Linguistics and Philosophy* 26: 511-45.
- Chafe, Wallace L. 1976. Givenness, contrastiveness, definiteness, subjects, topics and point of view. In: Charles N. Li (ed.) *Subject and Topic*. New York, Academic Press, 27-55.
- Hedberg, Nancy & Juan M. Sosa 2007. The prosody of topic and focus in spontaneous English dialogue. *Kézirat*.

- Hendriks, Herman 1996. Links without locations. Information packaging: From cards to boxes. *Linguistische Berichte*.
- Klein, Wolfgang and Christiane von Steutterheim 1987. Question and referential movement in Erzählungen. *Linguistische Berichte* 109: 163-83.
- Krifka, Manfred 1998. Additive particles under stress. *Proceedings of SALT VIII*: 111-29.
- Krifka, Manfred 1998. Scope inversion under the rise-fall pattern in German. *Linguistic Inquiry* 29: 75-112.
- Kuroda, S.-Y. 1972. The categorial andthetic judgment. *Foundations of Language* 9: 153-85.
- Ladusaw, William A. 1994. Thetic and categorial, stage and individual, weak and strong. *Proceedings of SALT IV*: 220-9.
- Portner, Paul and Katsuhiko Yabushita 1998. The semantics and pragmatics of topic phrases. *Linguistics and Philosophy* 21:117-57.
- Reinhart, Tanya 1982. Pragmatics and linguistics: an analysis of sentence topics. *Philosophica* 28: 53-94.
- Rooth, Mats 2005. Topic accents on quantifiers. In: Gregory N. Carlson and Francis Jeffrey Pelletier (eds.) *Reference and quantification: The Partee effect*. CSLI Publications, Stanford, 303-28.
- Vallduví, Enric 1990. The informational component. PhD diss, Univ. of Pennsylvania, 66-94.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Gyuris Beáta 2006. Quantificational contrastive topics with verum/falsum focus. Ms.
- Krifka, Manfred 2006. Basic notions of information structure. In: Caroline Féry, Gisbert Fanselow and Manfred Krifka (eds.) *Interdisciplinary Studies on Information Structure*. Universität Potsdam & Humboldt Universität zu Berlin.
- Jacobs, Joachim 1997. I-Topikalisierung. *Linguistische Berichte* 169: 91-133.
- Sæbø, Kjell Johan 2005. Conversational contrast and conventional parallel: topic implicatures and additive presuppositions. *Journal of Semantics* 21: 199-217.
- Sasse, Hans-Jürgen 1987. Thethetic/categorial distinctio revisited. *Linguistics* 25: 511-80.

A kurzus kódja: ENN-339.13, ZAN-SN08.12

A kurzus címe: **Nyelvészeti formalizmusok**

A kurzus címe (angolul):

A kurzus előadója: Rebrus Péter

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i):

A jegyszerzés módja(i): kollokvium

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

A kurzus kódja: ENN-340.13, ZAN-SN08.13

A kurzus címe: **Nyelvészeti formalizmusok szem.**

A kurzus címe (angolul):

A kurzus előadója: Rebrus Péter

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i):

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

A kurzus kódja: ENN-340.15, ZAN-SN08.14

A kurzus címe: **Gépi tanulás a természetes nyelv feldolgozásában --- A magyar morfoszintaxis**

tanulása olvasószeminárium.

A kurzus címe (angolul): Machine learning in NLP. Learning Hungarian morphosyntax.

A kurzus előadója: Oravecz Csaba

A kurzus helye és ideje: NYTUD, Kedd 13-14.30

A kurzus előfeltétele(i): Matematikai ismeretek II, Logika, Számítógépes nyelvészet

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények: szemináriumi dolgozat

A kurzus leírása, tematikája:

A szeminárium a gépi tanulás alapfogalmainak és alapvető algoritmusainak tárgyalásával kezdődik, majd foglalkozik a számítógépes nyelvészetben, ezen belül a természetesnyelv-feldolgozásban elért/eléhető eredmények nyelvelméleti relevanciájával és a tanulhatóság problémájával. Ezután a morfológia gépi tanulására kifejlesztett modellek megismerése a cél, valamint olyan lehetséges modellek és eljárások kidolgozása, melyek sikerrel használhatók a magyar morfológia automatikus tanulására.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Machine Learning, Tom Mitchell, McGraw-Hill, 1997.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

- Geoffrey Sampson. Empirical Linguistics. continuum. 2001.
- Gold, E. M. (1967) Language identification in the limit. , Information and Control 10(5):447–474.
- D. Angluin, Inductive inference of formal languages from positive data, Inform. and Control 45 (1980)
- Daniel Osherson and Scott Weinstein. Criteria of language learning. Information and Control, 52:123-138, 1982.
- Daniel Osherson, Michael Stob, and Scott Weinstein. Learning theory and natural language. Cognition, 17(1):1-28, 1984.
- Daniel Osherson and Scott Weinstein. On the study of first language acquisition. Journal of Mathematical Psychology, 39(2):129 - 145, 1995.
- Alexander Clark. Unsupervised Language Acquisition: Theory and Practice. PhD thesis,
- Alexander Clark. Grammatical inference and first language acquisition. In *Workshop on Psycho-computational Models of Human Language Acquisition*, Geneva, Switzerland, August 2004.
- Alexander Clark and Remi Eyraud. Identification in the limit of substitutable context free languages. In Sanjay Jain, Hans Ulrich Simon, and Etsuji Tomita, editors, *Proceedings of The 16th International Conference on Algorithmic Learning Theory*,

pages 283-296. Springer-Verlag, 2005.

- Creutz, M., and Lagus, K. 2005. Inducing the Morphological Lexicon of a Natural Language from Unannotated Text. *In Proceedings of the International and Interdisciplinary Conference on Adaptive Knowledge Representation and Reasoning (AKRR'05)*
- Creutz, M., Lagus, K., Lindén, K. and Virpioja, S. 2005. Morfessor and Hutmegs: Unsupervised Morpheme Segmentation for Highly-Inflecting and Compounding Languages. *In Proceedings of the Second Baltic Conference on Human Language Technologies*, pages 107-112,
- Yarowsky, D. and R. Wicentowski, Minimally supervised morphological analysis by multimodal alignment. *Proceedings of ACL-2000, Hong Kong*, pages 207-216, 2000.

A kurzus kódja: ENN-341.20
A kurzus címe: Neurolingvisztika VI.
A kurzus címe (angolul): Neurolinguistics VI.
A kurzus előadója: Bánréti Zoltán
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --
A jegyszerzés módja(i): kollokvium
Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

1. Neurolingvisztikai kutatások eredményeiből adódó következtetések a mentális nyelvtan architektúrájára.. A lokalizációs elméletek. A kettős disszociációk vizsgálatának tanulságai. A holisztikus elméletek. A nyelvi és a kognitív rendszerek viszonyainak problémái. Napjaink nemzetközi és hazai kutatási irányai.
2. A nyelvi funkciókkal összekapcsolódó emlékezeti rendszerek: a rövid idejű munkamemória, a deklaratív és a procedurális memória. Neurológiai hátterük. A nyelvtan komponenseivel alkotott viszonyaik.
3. A nyelvi zavarok fogalma és típusai. A veleszületett nyelvi zavarok: például a Williams szindróma és a Specifikus nyelvi zavar beszéd produkciós és beszédértési tünetegyüttese. Nyelv és kognitív atipikus kapcsolatai autizmusban. A szerzett nyelvi zavarok: például az afáziák. A klasszikus afázia típusok. Anterior afázia, posterior afázia, primer progresszív afázia. A non-fluens és a fluens afáziák nyelvi tünetegyütteseinek különbségei a mentális nyelvtan szempontjából. Az Alzheimer kór, a Parkinson kór és a Huntington kór nyelvi tünet együttese. Neurolingvisztikai magyarázó modellek, elméletek.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Baddeley, A. D. (1986) *Working memory*. Oxford psychology series no.11. Oxford University Press, Oxford
- Baddeley, A. D. (2000) *Az emberi emlékezet*. Osiris Kiadó, Budapest
- Bastian, C. (1887) On different kinds of aphasia with special reference to their classification and ultimate pathology. *British Medical Journal*, 2, 931-936.
- Bánréti Zoltán (szerk.) (1999) *Nyelvi struktúrák és az agy. Neurolingvisztikai tanulmányok*. Corvina Kiadó, Budapest
- Bánréti Zoltán (2000) Closed class lexical items in sentence processing. In Bartos, H.(eds) *Papers on the Mental Lexicon. Research Institute for Linguistics*. 19-56. Budapest
- Gósy Mária (2004) *Fonetika*. Osiris Kiadó, Budapest
- Hoffmann I., Kálmán J. (2004) Szótalálási sajátosságok posterior fluens afáziában és Alzheimer-kórban. *Beszédgyógyítás*. 15/1. 65-73.
- Lukács Ágnes, Pléh Csaba (2003) A nyelv idegrendszeri reprezentációja. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) *Kognitív idegtudomány*. 528-560. Osiris Kiadó, Budapest
- Ullman, M. T. et al (1997) A Neural Dissociation within Language: Evidence that the Mental Dictionary is part of Declarative Memory, and that Grammatical Rules are Processed by the Procedural System. *Journal of Cognitive Neuroscience* 9:2.

A kurzus kódja: ENN-342.20, ZAN-NU07.17
A kurzus címe: Neurolingvisztika VI. szem.
A kurzus címe (angolul): Neurolinguistics VI.
A kurzus előadója: Bánréti Zoltán
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --
A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy
Követelmények:

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>1. Neurolingvisztikai kutatások eredményeiből adódó következtetések a mentális nyelvtan architektúrájára.. A lokalizációs elméletek. A kettős disszociációk vizsgálatának tanulságai. A holisztikus elméletek. A nyelvi és a kognitív rendszerek viszonyainak problémái. Napjaink nemzetközi és hazai kutatási irányai.</p> <p>2. A nyelvi funkciókkal összekapcsolódó emlékezeti rendszerek: a rövid idejű munkamemória, a deklaratív és a procedurális memória. Neurológiai hátterük. A nyelvtan komponenseivel alkotott viszonyaik.</p> <p>3. A nyelvi zavarok fogalma és típusai. A veleszületett nyelvi zavarok: például a Williams szindróma és a Specifikus nyelvi zavar beszéd produkciós és beszédértési tünetegyüttese. Nyelv és kognitív atipikus kapcsolatai autizmusban. A szerzett nyelvi zavarok: például az afáziák. A klasszikus afázia típusok. Anterior afázia, posterior afázia, primer progresszív afázia. A non-fluens és a fluens afáziák nyelvi tünetegyütteseinek különbségei a mentális nyelvtan szempontjából. Az Alzheimer kór, a Parkinson kór és a Huntington kór nyelvi tünet együttese. Neurolingvisztikai magyarázó modellek, elméletek.</p>

<p>A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baddeley, A. D. (1986) <i>Working memory</i>. Oxford psychology series no.11. Oxford University Press, Oxford • Baddeley, A. D. (2000) <i>Az emberi emlékezet</i>. Osiris Kiadó, Budapest • Bastian, C. (1887) On different kinds of aphasia with special reference to their classification and ultimate pathology. <i>British Medical Journal</i>, 2, 931-936. • Bánréti Zoltán (szerk.) (1999) <i>Nyelvi struktúrák és az agy. Neurolingvisztikai tanulmányok</i>. Corvina Kiadó, Budapest • Bánréti Zoltán (2000) Closed class lexical items in sentence processing. In Bartos, H.(eds) <i>Papers on the Mental Lexicon. Research Institute for Linguistics</i>. 19-56. Budapest • Gósy Mária (2004) <i>Fonetika</i>. Osiris Kiadó, Budapest • Hoffmann I., Kálmán J. (2004) Szótalálási sajátosságok posterior fluens afáziában és Alzheimer-kórban. <i>Beszédgyógyítás</i>. 15/1. 65-73. • Lukács Ágnes, Pléh Csaba (2003) A nyelv idegrendszeri reprezentációja. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 528-560. Osiris Kiadó, Budapest • Ullman, M. T. et al (1997) A Neural Dissociation within Language: Evidence that the Mental Dictionary is part of Declarative Memory, and that Grammatical Rules are Processed by the Procedural System. <i>Journal of Cognitive Neuroscience</i> 9:2.
--

A kurzus kódja: ENN-341.21
A kurzus címe: Kísérletes nyelvészet VI.
A kurzus címe (angolul): Experiments in Linguistics VI.
A kurzus előadója: Bánréti Zoltán
A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --
A jegyszerzés módja(i): kollokvium
Követelmények:

<p>A kurzus leírása, tematikája:</p> <p>Az időskor nyelvi zavarai. . Az időskori kognitív folyamatok. Demencia és memória Az Alzheimer-kór kutatásának aktuális eredményei. A legfontosabb tesztelési módszertanok, vizsgálati eljárások A legfontosabb vizsgálati eljárások. Standardizált nyelvi tesztek (pld. WAB, Boston teszt, Token teszt). A regionális kérgi véráramlás mérései: PET, fMRI, MEG.. Az esemény kiváltotta agyi potenciálok mérései: ELAN, LAN, N400, P600. A kutatási és értelmezési problémák, dilemmák. Egy-egy kiválasztott vizsgálati módszer laboratóriumi körülmények közti alkalmazásának elsajátítása.</p>
--

<p>A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baddeley, A. D. (1998) The central executive: A concept and some misconceptions. <i>Journal of the International Neuropsychological Society</i>. 1998 Sep, Vol 4 (5), 523-526. • Csépe Valéria (2003 a) A nyelvi zavarok idegtudományi elemzése. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 562-584. Osiris Kiadó, Budapest • Csépe Valéria (2003 b) Trends in clinical neuroscience: aphasia and dysphasia. In Dumitrascu, A.L. (eds) <i>Psychosomatic Medicine.Recent Progress and Current Trends</i>. 148-153. Iuliu Hatieganu University Publishing House, Cluj • Csépe Valéria (2003) EN, a sokat ígérő negativitás. Eseményhez kötött agyi potenciálok a beszédészlelés és a diszlexia vizsgálatában. <i>Magyar Pszichológiai Szemle</i>. 2. 243-265. • Gulyás Balázs (2003) Funkcionális képkötő eljárások a kognitív idegtudományokban. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) <i>Kognitív idegtudomány</i>. 103-126. Osiris Kiadó, Budapest • Az Aphasiology, a Journal of Neurolinguistics, a Pszichológia, a Pszichológiai Szemle, a Brain and Language, a Journal of Memory and Language és más periodikák aktuális publikációi.

<p>A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:</p>

A kurzus kódja: ENN-342.21, ZAN-NU07.18

A kurzus címe: **Kísérletes nyelvészet VI. szem.**

A kurzus címe (angolul): Experiments in Linguistics VI.

A kurzus előadója: Bánréti Zoltán

A kurzus helye és ideje:

A kurzus előfeltétele(i): --

A jegyszerzés módja(i): gyakorlati jegy

Követelmények:

A kurzus leírása, tematikája:

Az időskor nyelvi zavarai. . Az időskori kognitív folyamatok. Demencia és memória
Az Alzheimer-kór kutatásának aktuális eredményei.

A legfontosabb tesztelési módszertanok, vizsgálati eljárások

A legfontosabb vizsgálati eljárások. Standardizált nyelvi tesztek (pld. WAB, Boston teszt, Token teszt).

A regionális kérgi véráramlás mérései: PET, fMRI, MEG..

Az esemény kiváltotta agyi potenciálok mérései: ELAN, LAN, N400, P600. A kutatási és értelmezési problémák, dilemmák.

Egy-egy kiválasztott vizsgálati módszer laboratóriumi körülmények közti alkalmazásának elsajátítása.

A kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

- Baddeley, A. D. (1998) The central executive: A concept and some misconceptions. *Journal of the International Neuropsychological Society*. 1998 Sep, Vol 4 (5), 523-526.
- Csépe Valéria (2003 a) A nyelvi zavarok idegtudományi elemzése. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) *Kognitív idegtudomány*. 562-584. Osiris Kiadó, Budapest
- Csépe Valéria (2003 b) Trends in clinical neuroscience: aphasia and dysphasia. In Dumitrascu, A.L. (eds) *Psychosomatic Medicine.Recent Progress and Current Trends*. 148-153. Iuliu Hatieganu University Publishing House, Cluj
- Csépe Valéria (2003) EN, a sokat ígérő negativitás. Eseményhez kötött agyi potenciálok a beszédészlelés és a diszlexia vizsgálatában. *Magyar Pszichológiai Szemle*. 2. 243-265.
- Gulyás Balázs (2003) Funkcionális képkötő eljárások a kognitív idegtudományokban. In Pléh Csaba, Kovács Gyula, Gulyás Balázs (szerk.) *Kognitív idegtudomány*. 103-126. Osiris Kiadó, Budapest
- Az Aphasiology, a Journal of Neurolinguistics, a Pszichológia, a Pszichológiai Szemle, a Brain and Language, a Journal of Memory and Language és más periodikák aktuális publikációi.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom: